

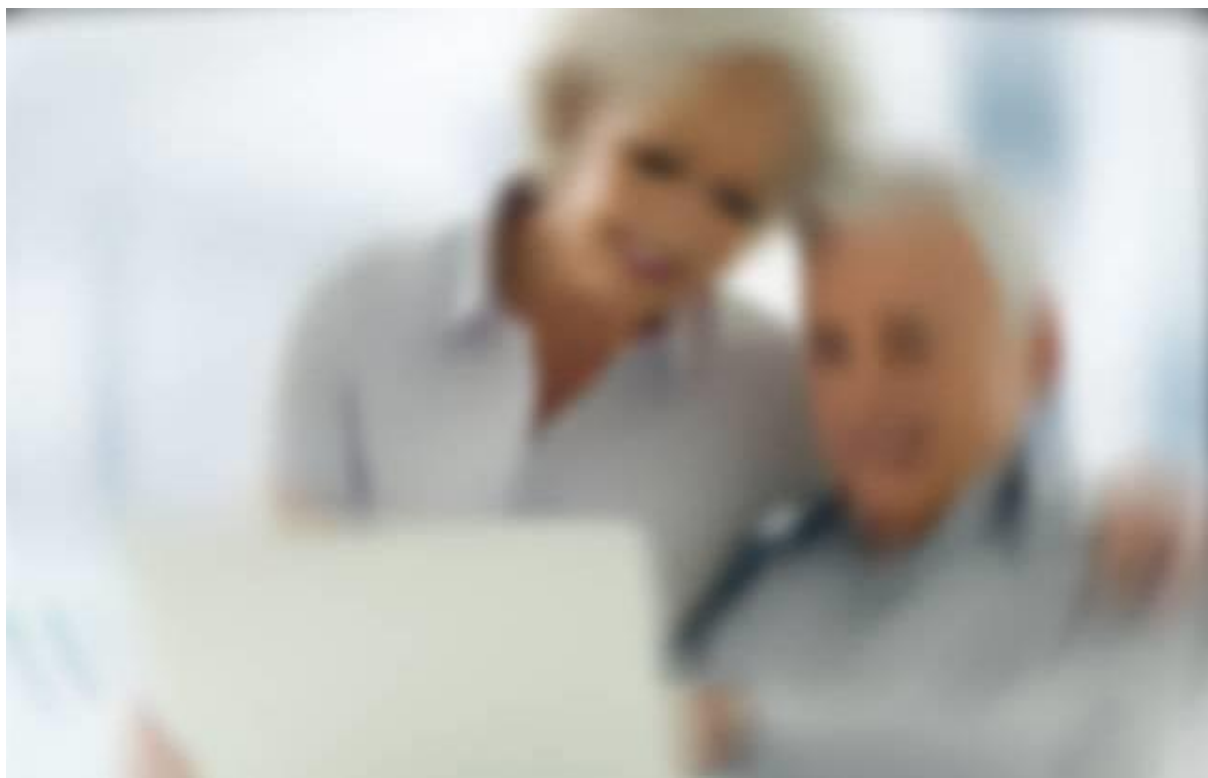
POWIATOWY URZĄD PRACY W JAROCINIE

UL. ZACISZNA 2, 63-200 JAROCIN

tel.: (62) 747 35 79 fax: (62) 747 73 88

e-mail: sekretariat@pup.jarocin.pl

www.pup.jarocin.pl

**ANALIZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY
POWIATU JAROCIŃSKIEGO
ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OSÓB
PO 50 ROKU ŻYCIA**

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Teren powiatu jarocińskiego obejmuje w swych granicach administracyjnych cztery gminy: Jaraczewo, Jarocin, Kotlin i Żerków położone na obszarze 587,7 km kwadratowych.

Gmina Jaraczewo z racji swego usytuowania geograficznego ma charakter typowo rolniczy. W związku z tym główną funkcją gminy jest produkcja rolna, funkcją dodatkową zaś jest działalność gospodarcza w sferze wytwórczej i obsługi rolnictwa. Równolegle z rozwojem sektora rolnego powstają i rozwijają się firmy i instytucje zajmujące się szeroko pojętą obsługą rolnictwa, na przykład weterynaryjną, bankową, transportową, usługami sprzętowymi, zaopatrzeniem w nawozy, pasze i środki do produkcji rolnej oraz materiały budowlane. Sektor produkcyjno - usługowy charakteryzuje rozwój zróżnicowanych form organizacyjno - prawnych.

Sfera gospodarcza Gminy Jarocin jest bogata i różnorodna. Można jednak zauważyć pewne trendy, przeważają branże: odzieżowa, budowlana, rolno-spożywcza, elektromaszynowa oraz drzewno-meblarska. W gospodarce gminy Jarocin ważną pozycję zajmuje przemysł.

Na terenie gminy Żerków zauważalny jest brak dużego przemysłu. Jest to obszar typowo rolniczy i w związku z tym większość usług związana jest z rolnictwem i działalnością rolniczą. Perspektywą dla gminy Żerków jest jednak rozwój turystyki, agroturystyki, bazy hotelowej, budownictwa jednorodzinnego oraz utrzymanie ekologii w środowisku naturalnym.

Gmina Kotlin jest gminą o wysokim poziomie produkcji rolnej. Pomimo ochrony ziemi rolnej przed zmianą użytkowania, na terenie gminy preferuje się lokalizację przemysłu rolno-spożywczego. Żyzne gleby i korzystne warunki klimatyczne predestynują gminę do intensyfikacji produkcji rolnej, warzywniczo-sadowniczej, w tym produkcji zdrowej żywności.

Na terenie powiatu jarocińskiego użytki rolne stanowią ponad 71% powierzchni ogólnej, z których prawie 90% to grunty orne, lesistość wynosi 18,6%. Dogodne ukształtowanie rzeźby terenu stwarza korzystne warunki dla prowadzenia gospodarki rolnej. Najwyższym wyróżnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej odznaczają się grunty gminy Kotlin, a następnie w kolejności pozostałych gmin: Jarocin, Jaraczewo i Żerków. Rolnictwo powiatu to w znaczącej części indywidualne gospodarstwa rodzinne.

W gospodarce powiatu jarocińskiego ważną pozycję zajmuje przemysł. Stanowi on źródło utrzymania dla około 30% ogółu pracujących. Cechą charakterystyczną regionalnego przemysłu jest zdecydowana przewaga przedsiębiorstw mikro, małych i średnich, których zaletą jest duża mobilność i elastyczność w dostosowaniu się do reguł gry rynkowej.

STRUKTURA BEZROBOCIA

Zjawisko bezrobocia w powiecie jarocińskim jest wyjątkowo niekorzystne. Fakt, że bezrobotni są najczęściej członkami rodzin wieloosobowych, posiadających dzieci oznacza, że krąg osób doświadczających bezpośrednich i pośrednich skutków jest bardzo szeroki. Bezrobocie powoduje przede wszystkim degradację ekonomiczną osób i rodzin nim dotkniętych. Gwałtowny spadek dochodów rodzin prowadzi do przymusowego oszczędzania poprzez ograniczanie, a nawet rezygnację z zaspokajania niektórych potrzeb; zmusza do korzystania z finansowej i rzeczowej pomocy zewnętrznej (głównie rodzin i ośrodków pomocy społecznej), zaciągania pożyczek, zalegania z opłatami za czynsz itp. Najdotkliwiej ekonomiczne skutki bezrobocia odczuwają rodziny wielodzietne i niepełne, w których utrata pracy głównego żywiciela oznacza niemal natychmiastowe pogorszenie i tak na ogół trudniejszych od przeciętnych warunków życia. Skutki bezrobocia dorosłych nie tylko zmieniają bieżącą sytuację dzieci, ale mogą zaważyć również na ich przyszłych losach w związku z ograniczonymi możliwościami realizacji planów edukacyjnych. Brak perspektyw zatrudnienia oraz możliwości dodatkowego zarobkowania powoduje degradację pozycji społecznej bezrobotnych. Długotrwała bezczynność zawodowa wywiera negatywny wpływ na ich samopoczucie i stan zdrowia, sprzyja frustracji, budzi obawy o los własny i najbliższych, rodzi poczucie braku chęci do życia.

Stopa bezrobocia w powiecie jarocińskim na koniec grudnia 2015 roku wynosiła 8,9 % i porównując do pozostałych powiatów z województwa wielkopolskiego powiat jarociński ma jeden z wyższych wskaźników. Biorąc pod uwagę ostatnie lata można jednak zaobserwować zmienność wielkości stopy bezrobocia. W końcu roku 2012 wynosiła 14,0%, w 2013r. wynosiła 13,9%, a w 2014r. wynosiła 10,9 .

Analizując strukturę bezrobocia w powiecie jarocińskim widać wahania poziomu bezrobocia. W końcu 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarocinie zarejestrowanych było 3614 osób bezrobotnych, w tym 1956 kobiet. W roku 2014 poziom bezrobocia spadł do 2863 osób, w tym 1634 kobiety. W roku 2015 spadł do 2379 osób w tym 1375 kobiet. Natomiast według stanu na koniec stycznia 2016 roku zarejestrowanych było 2611 osób bezrobotnych, w tym 1458 kobiet, co stanowi 55,8% ogółu bezrobotnych.

Grupami znajdującymi się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie jarocińskim są przede wszystkim osoby młode, osoby długotrwale bezrobotne, po 50 roku życia, kobiety, niepełnosprawni, oraz posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia.

Osoby po 50 roku życia stanowią w powiecie jarocińskim jedną z ważniejszych grup ryzyka zatrudnieniowego. Co czwarta osoba zarejestrowana w tut. Urzędzie to osoba w wieku po 50 roku życia. Według stanu na koniec stycznia 2016 roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w wieku po 50 roku życia wynosiła 654 osoby, w tym 253 kobiety co stanowi 25% ogółu bezrobotnych. W przeciwieństwie do bezrobotnych ogółem, wśród osób powyżej 50 roku życia zdecydowanie dominują mężczyźni, którzy stanowią 61,3% w tej grupie wiekowej.

Bezrobotni powyżej 50 roku życia, podobnie jak ludzie młodzi, są zagrożeni brakiem dostępu do korzystnej lokalizacji na rynku pracy. Argumenty przesądzające o upośledzeniu szans w tym zakresie mają jednak inny charakter. Dla ludzi dysponujących znacznym doświadczeniem zawodowym główną barierą stanowi brak nowoczesnego, wymaganego na rynku pracy wykształcenia oraz brak pożądanych rynkowo kwalifikacji. Te rodzaje deficytów wspomaga specyficzne dla starszej generacji nastawienie na poszukiwanie pracy najczęściej zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami, przy jednoczesnym dystansowaniu się od zajęć innego rodzaju oferowanych aktualnie na rynku pracy.

Ze względu na bariery mentalne 50 latkom i ludziom starszym trudniej jest podjąć decyzję o przekwalifikowaniu, a w efekcie podjąć starania mające na celu zdobycie nowego zawodu bądź nowych kwalifikacji służących zwiększeniu swej atrakcyjności na rynku pracy. Starsi bezrobotni są słabiej wykształceni.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą lokalnego rynku pracy, osoby bezrobotne w wieku 50 + są w największym stopniu zagrożone wykluczeniem społecznym. To

właśnie te osoby mają największe problemy ze znalezieniem pracy. Brak pracy przekłada się na alienację, zwiększone ryzyko wykluczenia społecznego i znalezienia się na marginesie społeczeństwa.

Osoby reprezentujące opisywaną kategorię wiekową, najgorzej ze wszystkich bezrobotnych radzą sobie z sytuacją, w której się znalazły. Powoduje to, że łatwiej i szybciej niż inne grupy bezrobotnych pozostają na marginesie. To właśnie wśród osób powyżej 50 roku życia odizolowanie i zagrożenie wykluczeniem jest największe. Osoby te, mają też bardziej utrudniony powrót na rynek pracy.

OFERTY PRACY ORAZ BEZROBOTNI WEDŁUG ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI

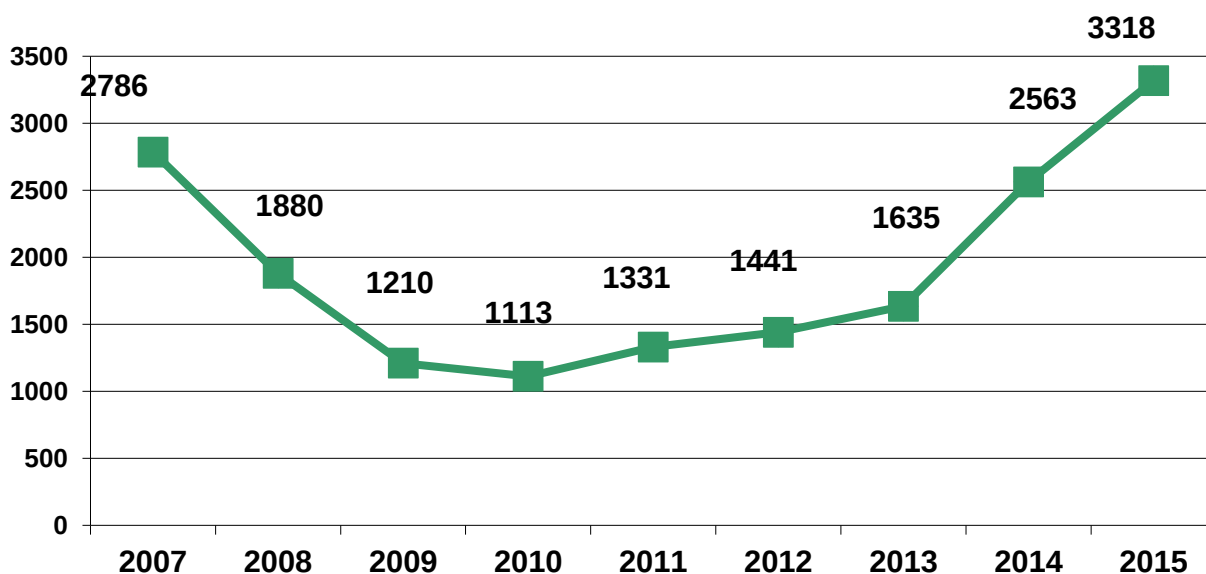
W obecnym czasie na rynku pracy coraz wyraźniej dają się zauważyć różnorodne zmiany dotyczące struktury zawodowej. Powstają nowe zawody, na które zapotrzebowanie wzrasta nieustannie i które cieszą się rosnącą popularnością, jak np. programiści Java, testerzy oprogramowania, graficy, webmasterzy, czy zawody w branży medycznej lub związane z ochroną środowiska, natomiast inne odchodzą w niepamięć, jak szewc, zegarmistrz. Zawody, które dziś są powszechne, jeszcze kilka lat temu w ogóle nie istniały. Jednak pojawianie się nowych zawodów powoduje zanikanie tradycyjnych, które stają się zbędne. Mimo że wiele zawodów zostało zepchniętych w przeszłość, to z drugiej strony pojawiają się nowe możliwości pracy dla tych osób, które wcześniej nie mogły na nią liczyć. Brak zapotrzebowania na usługi danego rodzaju oraz wysoki rozwój technologiczny spowodowały, że niektóre profesje nie są już tak potrzebne jak bywało to w przeszłości. Czasy się zmieniają, a co za tym idzie zawody też. Na rynku pracy pojawiają się nowe zajęcia. Jednak z drugiej strony znikają stare. Propozycje edukacyjne szkół, kierunki kształcenia muszą zostać dopasowane do zmian na rynku pracy, to szkoły w głównej mierze decydują o zawodach które przesądzą o dalszej drodze zawodowej.

Coraz rzadziej na rynku spotyka się zegarmistrzów. Jego praca to naprawa i konserwacja zegarków, lecz dzisiejsze społeczeństwo otoczone ogromem zegarków, produkowanych na masową skalę, różnych producentów, niejednokrotnie stawia na zakup nowego niż naprawę starego. Obecnie nie służą one tylko, jako czasomierz. Ciągłe nowości w tym segmencie powodują wymianę na nowe i bardziej atrakcyjne zegarki. Już teraz zawód zegarmistrza jest rzadko spotykany, a wkrótce może zniknąć całkowicie.

Kolejnym ginący zawód to szewc. Obecnie jego zadanie ogranicza się do naprawy i odświeżania różnego rodzaju obuwia. Dawniej rzemieślnik ten zajmował się także wykonywaniem butów na zamówienie, lecz koszty produkcji i czas wytworzenia takiego obuwia wysoko przewyższały produkcję taśmową, dlatego teraz nieliczne grono kupuje buty robione przez szewców. Ze względu na dużą skalę produkcji obuwia ludzie częściej decydują się na zakup nowych niż naprawę.

Zwrócić należy uwagę, iż za zanikaniem tych zawodów stoi także to, iż brakuje chętnych do ich wykonywania. Wszystko przemija. Zawody, które wydawałoby się, że będą zawsze potrzebne, zostają wypierane przez nowe profesje. Może kiedyś zawody aktualnie cieszące się ogromnym powodzeniem, też odejdą w zapomnienie i nie będą już nikomu potrzebne.

Liczba ofert pracy

Wykres: Liczba ofert pracy zgłoszonych do Urzędu w latach 2007-2015, źródło: PUP Jarocin

W 2014 roku zgłoszono do Urzędu **3318** oferty pracy. W dyspozycji Urzędu było o wiele więcej ofert niż w ubiegłych latach. W porównaniu do roku 2007 liczba ta zwiększyła się o 532 oferty, natomiast porównując do roku 2010 do urzędu wpłynęło o 2205 ofert więcej.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Zgodnie z przeprowadzoną analizą lokalnego rynku pracy, osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia są w największym stopniu zagrożone wykluczeniem społecznym. To właśnie te osoby mają największe problemy ze znalezieniem pracy. Brak pracy przedkłada się na alienację, zwiększone ryzyko wykluczenia społecznego i znalezienia się na marginesie społeczeństwa.

Osoby reprezentujące opisywaną grupę, najgorzej ze wszystkich bezrobotnych radzą sobie z sytuacją, w której się znalazły. Powoduje to, że łatwiej i szybciej niż inne grupy bezrobotnych pozostają na marginesie. To właśnie wśród nich odizolowanie i zagrożenie wykluczeniem jest największe. Osoby te, mają też bardziej utrudniony powrót na rynek pracy.

Prawie co piąta osoba zarejestrowana w PUP Jarocin jest powyżej 50 roku życia. Z analizy wynika, że osoby powyżej 50 roku życia są grupą społeczną doświadczającą szczególnych trudności związanych ze znalezieniem i utrzymaniem zatrudnienia. Wynika to między innymi z niechęci pracodawców do zatrudniania osób starszych, postrzeganych jako mniej wydajni i gorzej wykwalifikowani pracownicy, jak również z niewielkiej motywacji osób starszych do aktywnego poruszania się po rynku pracy. Osoby w wieku 50+ znacznie częściej niż pozostali bezrobotni doświadczają problemu bezrobocia długotrwałego, co dodatkowo utrudnia efektywną aktywizację zawodową tej grupy społecznej, borykają się również z zupełnie innymi problemami niż osoby wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy.

Przesłankami do objęcia wsparciem tej właśnie grupy osób jest przede wszystkim: niechęć do zatrudniania starszych przez pracodawców, z uwagi na stereotypowe postrzeganie ich jako mniej wydajnych; brak lub niewystarczające wykształcenie i kwalifikacje; niska mobilność osób 50+, w tym przede wszystkim z terenów wiejskich, spowodowana ograniczoną dostępnością środków lokalnej komunikacji; długotrwałe bezrobocie powodujący pogłębianie się zjawiska wykluczenia społecznego; niska świadomość rzeczywistych czynników determinujących zatrudnienie; ograniczony dostęp do wiedzy i nowoczesnych form kształcenia związany z trudną sytuacją ekonomiczną lokalnej społeczności; mała aktywność zawodowa i nieumiejętność poruszania się po rynku pracy.

Osoby bezrobotne w grupie wiekowej powyżej 50 roku życia wymagają podjęcia natychmiastowych działań, aby nie dopuścić do ich zepchnięcia na

margines społeczny. W powiecie jarocińskim istnieje ogromna potrzeba skierowania działań i objęcia pomocą osób bezrobotnych w grupie wiekowej 50+, ponieważ to te osoby najczęściej mają trudności do ponownego wejścia na rynek po utracie zatrudnienia, głównie poprzez istnienie szeregu negatywnych stereotypów dotyczących pracowników w tej grupie wiekowej. Mają oni w dużej mierze prawo czuć się „gorsi”, mniej pożądanymi.

Splot powyższych uwarunkowań pozwala postrzegać kategorię ludzi starszych jako w znacznym stopniu zagrożoną bezrobociem.

Dogłębna analiza lokalnego rynku pracy pozwoliła na wybór działań adekwatnych do potrzeb badanej grupy.

Z przedstawionej charakterystyki grup ryzyka wynika, że osoby powyżej 50 roku życia stanowią specyficzną grupę, wymagającą podjęcia natychmiastowych działań, nakierowanych na aktywizację pozwalającą na szybki powrót i utrzymanie się na rynku pracy.

Reasumując, działania na rzecz osób powyżej 50 roku życia warte są podjęcia, aby nie doprowadzić do sytuacji wykluczenia społecznego tej właśnie grupy.